

30.10.2023

Dnr

84/03.04.04.04.19/2022

93/03.04.04.04.19/2022

105/03.04.04.04.19/2022

107/03.04.04.04.19/2022

Ärende

Besvär över ett beslut som gäller anmälan enligt miljöskyddslagen 115 d § rörande djurstall

Ändringssökanden

1. [REDACTED]
2. [REDACTED]
3. [REDACTED]
4. [REDACTED]

Anmälare

[REDACTED]

Överklagat beslut

Tillståndssektionen i Kronoby kommun 15.12.2021 (8.12.2021 § 52)

Tillståndssektionen har godkänt [REDACTED] anmälan om verksamhet som omfattar nötkreatursuppfödning med inriktning på mjölkproduktion på lägenheterna [REDACTED] och [REDACTED] i Kronoby kommun. Anmälan gäller två befintliga djurstall med plats för maximalt 64 mjölkkor, 30 kvigor (12–24 månader), 10 köttöt (12–24 månader), 25 kokalvar (6–12 månader) och 15 tjurkalvar (6–12 månader) och 40 kalvar (under 6 månader), vilket motsvarar 1 072 djurenheter. Djurstallen och gödsellagren är placerade i förhållande till grannlägenheterna såsom framgår av situationsplanen 17.11.2017 och kartan som bifogas till beslutet. Tillståndssektionens beslut är i kraft tills vidare.

Verksamheten ska ordnas i enlighet med uppgifterna i anmälan samt i enlighet med bestämmelserna i statsrådets förordning om anmälningspliktiga djurstall (138/2019) och statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling (1250/2014). Förutom ovan nämnda ska i verksamheten följande tilläggbestämmelser följas:

1. Flytgödseln i flytgödselbehållarna ska täckas med flytande täckning. Flytgödseln ska fyllas på underifrån och röras om så lite som möjligt. Mängden flytgödsel inne i djurstallen ska minimeras. Temperaturen i gödsellagren och gödselkanalerna ska hållas så låg som möjligt. Kylningssystem ska installeras i gödselkanalerna i djurstallen senast 31.12.2022. Alternativt kan den flytande täckningen och kylningssystemet ersättas med täta tak på flytgödselbehållarna.

2. Gödselns lagringsutrymmen ska tömmas grundligt en gång per år, varvid deras skick bör granskas. Eventuella bristfälligheter ska åtgärdas omedelbart. Lagring, transport och övrig hantering av gödsel ska skötas så att det inte uppstår risk för förorening eller så att grannarna orsakas oskäligt besvär. Egna vägområden på gården, som inte är belagda med asfalt eller betong, bör ha tillräckligt hårt underlag, så att de inte körs sönder. Om gödsel kommer ut på gården eller på vägen bör gödseln omedelbart avlägsnas och området städas.
 3. Flytgödsel får inte spridas inom bildningsområde på grundvattenområden av klass 1 eller 2.
 4. Tidpunkten för tömning av gödsellager, för spridning av gödsel samt för utförande av andra arbeten som kan medföra lukt ska i mån av möjlighet väljas med hänsyn till grannarna och med beaktande av rådande vindförhållanden så att luktolägenheterna kan minimeras. Arbetsmoment som medför stark lukt i omgivningen är inte tillåtna under fest- och helgdagar annat än i undantagsfall.
 5. Regelbunden bekämpning av flugor och deras larver ska utföras med tillräckligt effektiva metoder. Vid behov ska kalk eller annat lämpligt material spridas för att förhindra uppkomst av flugor. Även övriga skadedjur ska bekämpas effektivt.
 6. Tillverkningen och lagringen av ensilage ska utföras så att den inte medför risk för förorening av miljön eller luktolägenhet i omgivningen. Rundbalar ska öppnas inomhus på ett tätt underlag. Pressvätska ska samlas upp och ledas till en tät brunn.
 7. Ventilationsluften ska släppas ut på en så hög höjd som möjligt. Vid behov ska åtgärder vidtas för att minska lukt som släpps ut via ventilationen.
 8. Bullernivån som verksamheten förorsakar får inte utomhus, vid det närmaste störbara objektet, överstiga riktvärdet 55 dB för den A-vägda ekvivalentnivån (L_{Aeq}) under dagen (kl. 7–22) eller 50 dB nattetid (kl. 22–7). Verksamhetsidkaren ska vidta åtgärder för att minska bullret, ifall ovan nämnda riktvärden överskrids. Miljövårdsmyndigheten kan vid behov ålägga verksamhetsidkaren att mäta det buller som verksamheten förorsakar i omgivningen och att vidta nödvändiga åtgärder för att minska olägenheterna som bullret medför.
 9. Kring djurstall och gödsellager ska lämnas skyddande växtlighet, som avskärmar verksamheten. Skogen på fastighet [REDACTED] ska lämnas orörd som skyddszon. Endast småskaliga och nödvändiga åtgärder får vidtas.
- —
13. Verksamhetsutövaren bör känna till utvecklingen av den bästa tillgängliga tekniken inom sitt verksamhetsområde och vara beredd att ta den i bruk.
 14. Tillståndssektionen ska underrättas om förändringar i verksamheten. Tillståndssektionen ska underrättas ifall verksamheten avbryts för längre tid eller upphör helt, samt ifall byte av verksamhetsidkare sker. För ändringar som

ökar utsläppen eller deras konsekvenser och för andra väsentliga ändringar av verksamheten krävs en ny anmälan.

Iakttagande av beslut

Tillståndssektionens beslut ska följas oberoende av ansökan om ändring.

Motiveringar för det överklagade beslutet

Tillståndssektionen har, med beaktande av de lokala förhållandena, bedömt att förutsättningar för ett beslut som godkänner verksamheten finns. Om verksamheten bedrivs i enlighet med uppgifterna i anmälan och villkoren i beslutet uppfylls de krav som ställs i miljöskyddslagen (527/2014) och avfallslagen (646/2011), samt i de förordningar som har utfärdats med stöd av dem. På ifrågavarande förläggningsplats medför verksamheten enligt förhandsbedömning inte sådana följder som avses i 115 d § 2 mom. miljöskyddslagen eller i 17 § 1 mom. lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920).

Statsrådets förordning om anmälningspliktiga djurstall (138/2019) ska tillämpas eftersom ärendet har inletts efter förordningens ikraftträdande 1.2.2019.

Ett beslut med anledning av en anmälan kan förses med behövliga villkor för att förebygga och hindra förorening. I beslutet har getts 14 tilläggsbestämmelser med följande motiveringar:

Då flytgödsel från nötkreatur lagras i en gödselbehållare bildas en naturlig skorpa på ytan, som fungerar som luktminskande täckning. Lukt från gödseln sprids främst vid omrörning och tömning. Mängden gödsel inne i djurstallet har också betydelse för hur lukt sprids i omgivningen via ventilationen. Med anledning av det relativt korta avståndet till de närmaste grannarnas bostadshus och med hänvisning till bilaga 1 tabell 1 i statsrådets förordning om anmälningspliktiga djurstall (138/2019) är det nödvändigt att komplettera skorbildningen i gödselbehållarna med ett flytande täcke, t.ex. torv eller EPS-kulor, för att minska på luktolägenheterna. Det är också nödvändigt att installera kylslingor i gödselkanalerna för att hålla temperaturen inne i djurstallen så låg som möjligt. Dessa åtgärder kan ersättas med ett tätt täcke på flytgödselbehållarna, t.ex. ett betonglock. (1)

En tilläggsbestämmelse har getts gällande underhåll och skötsel för att förhindra förorening av miljön och olägenheter för grannarna. (2)

Spridning av flytgödsel på grundvattenområde kan påverka grundvattnets kvalitet och försämra kvaliteten på det hushållsvatten som distribueras till användarna. (3)

Olägenheterna för grannarna kan minimeras om man inte utför arbeten som medför stark lukt i omgivningen under tider då vinden ligger i riktning mot de närmaste grannarnas hus, eller vid tidpunkter då t.ex. familjefester eller

högtider firas. Undantagsfall är situationer då akut behov uppstår (t.ex. läckage) och åtgärder är nödvändiga. Verksamhetsutövarens möjligheter att anpassa sin verksamhet är beroende av att han informeras på förhand. Verksamheten kan inte bedrivas utan att lukt uppstår i viss mån. Med bestämmelsen begränsas luktutsläppen så att lukten inte blir oskäligt besvärande för grannarna. (4)

Regelbunden och systematisk bekämpning av flugor och andra skadedjur är nödvändig för att förhindra att de ökar okontrollerat i antal och sprids i omgivningen. Förebyggande åtgärder är den mest effektiva och ekonomiska metoden att minska förekomst av flugor och andra skadedjur. Genom en god hygien i och kring djurstall och gödsellager kan man förhindra att problem uppstår. (5)

Tillverkning och lagring av ensilage kan medföra en stark, frän lukt som kan vara störande för grannarna. Pressvätska som inte tas tillvara medför risk för förorening av miljö och vattendrag. (6)

Luktölagligheterna som ett djurstall orsakar närområdena minskar, om frånluften riktas på rätt sätt. Om frånluftsentilerna placeras på takåsen kan sugaggregat vid behov installeras. Aggregaten blåser frånluften högre upp, varvid den blandas mer effektivt med den omgivande luften. Frånluften kan vid behov behandlas t.ex. i olika typer av biofilter eller skrubbers. Behandlingen av djurstallets frånluft klassas som bästa tillgängliga miljöskyddsteknik, men kostnaderna är höga. När villkor meddelas ska hänsyn tas till de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att genomföra åtgärderna. (7)

För att begränsa verksamhetens skadliga inverkan på trivseln och hälsan har en accepterbar bullernivå fastställts. Den tillåtna bullernivån baserar sig på riktvärdena för bullernivå i Statsrådets beslut (993/1992). Tillståndsmyndigheten kan vid behov ålägga verksamhetsutövaren att mäta bullernivån samt vidta åtgärder för att minska de bullerölagligheter som verksamheten kan ge upphov till. (8)

Med hjälp av skyddande växtlighet kring djurstall och gödsellager kan ölagligheterna för grannarna minskas. Skogen på fastighet [REDACTED] fungerar som skyddszon då den förhindrar insyn och spridning av lukt i omgivningen. Endast småskaliga och nödvändiga åtgärder får vidtas i skyddszonen, såsom röjning av vindfällan och liknande. (9)

--

I syfte att förebygga och förhindra förorening av miljön ska verksamhetsutövaren se till och försäkra sig om att bästa tillgängliga teknik används i verksamheten. Den för branschen tillgängliga tekniken utvecklas hela tiden och ny teknik bör tas i bruk ifall utsläppen och avfallet kan minskas väsentligt utan oskäliga kostnader. (13)

En tilläggsbestämmelse har getts gällande uppgifter som miljövårdsmyndigheten behöver få för övervakningen av verksamheten. (14)

Enligt statsrådets förordning om anmälningspliktiga djurstall ska djurstall, tillbyggnader till djurstall och byggnader eller konstruktioner som är avsedda för lagring av stallgödsel placeras på minst 100 m avstånd från de på närmaste grannfastighet belägna byggnader avsedda för boende eller semesterboende där lukt kan medföra olägenhet för människors trivsel, då djurmängden är 990-1099 djurenheter och gödseln lagras i flytgödsellager som har ett flytande täcke eller ett täcke av tältkaraktär eller tak och väggar, och kylning i gödselkanaler är i bruk. Samma krav på avstånd gäller om flytgödsellagren har tät täcken, t.ex. betonglock, utan kylning i gödselkanalerna. Enligt förordningens övergångsbestämmelser gäller kraven på minimiavstånd endast sådana nya djurstall, nya tillbyggnader till djurstall och nya byggnader eller konstruktioner för lagring av stallgödsel som byggs efter förordningens ikraftträdande 1.2.2019.

Den anmälda verksamheten gäller 1 072 djurenheter. Avståndet från mjölkkostallets yttervägg till den närmaste grannens bostadshus är enligt mätning på karta och flygfoto drygt 90 m. I den del av mjölkkostallet som är närmast grannens hus finns mjölkrum, maskinrum, kontor och sociala utrymmen samt ett vindfång. Avståndet från den del av mjölkkostallet där djur hålls är drygt 100 m. Från ungdjursstallet är avståndet till den närmaste grannens bostadshus ca 115 m och från den närmaste flytgödselbehållaren ca 100 m. Tillståndssektionen konstaterar att avstånden uppfyller kraven på minimiavstånd enligt statsrådets förordning om anmälningspliktiga djurstall, då bestämmelserna i beslutet följs. Tillståndssektionen bedömer med beaktande av de lokala förhållandena och de luftförebyggande åtgärder som krävs i beslutet att verksamheten inte förorsakar allvarliga luktolägenheter för omgivningen. Anmälan gäller befintliga djurstall och gödsellager, som inte kan flyttas till skäligen kostnader. Området där verksamheten är placerad är jordsbruksbygd. Gården är omgiven av åkrar som brukas, trots att den ligger på gränsen till tätortsområde.

--

Ärendets tidigare handläggning

Den 20 juni 2017 beviljade tillståndssektionen i Kronoby kommun [REDACTED] miljötillstånd för utvidgning av verksamhet som omfattar nötkreatursuppfödning med inriktning på mjölkproduktion på fastigheterna [REDACTED] i Kronoby kommun. Tillståndet beviljades enligt ansökan för högst 120 mjölkkor, 37 kvigor (12–24 månader), 20 kokalvar (6–12 månader) och 63 kalvar som är yngre än sex månader samt byggande av två nya flytgödselbehållare à 1 500 m³.

Den 13 september 2019 upphävde Vasa förvaltningsdomstol genom sitt beslut nr 19/0400/3 tillståndssektionens beslut och avslog tillståndsansökan med anledning av privatpersoners besvär.

Yrkanden i förvaltningsdomstolen

1. [REDACTED] har yrkat att tillståndssektionens beslut upphävs och anmälan avslås samt att Kronoby kommun åläggs att betala rättegångsavgiften. [REDACTED] har därtill begärt att verksamheten stoppas eller flyttas till ett ställe som är beläget i närheten av odlingarna i syfte att avbryta transporterna som utgår från fastigheten.

Som stöd för sina yrkanden har [REDACTED] bland annat anfört att djurstallsverksamheten är olaglig. Verksamheten förutsätter miljötillstånd. Tillståndssektionen har åsidosatt närings-, trafik- och miljöcentralens utlåtande. Anmälningsskyldig verksamhet kan inledas enbart om alla krav uppfylls. [REDACTED] är grannar till verksamhetsutövaren sedan år 1974. Som grannar är de inte skyldiga att rätta sitt boende och livskvalitet efter olaglig verksamhet. På grund av att en ansökan med samma innehåll redan tidigare behandlas i förvaltningsdomstolen ska kommunen och inte ändringssökandena betala rättegångsavgiften.

2. [REDACTED] har yrkat att tillståndssektionens beslut upphävs.

Som stöd för sitt yrkande har [REDACTED] bland annat anfört att verksamheten förutsätter miljötillstånd och tillståndssektionens beslut strider mot lag. Ett anmälningförfarande kan inte tillämpas i det här fallet. Vasa förvaltningsdomstol har tidigare avslagit verksamhetsutövarens tillståndsansökan. Genom tillståndssektionens beslut ges verksamhetsutövaren möjlighet att ha nästan lika många djur som den tidigare tillståndsansökan avsåg.

3. [REDACTED] har yrkat att tillståndssektionens beslut upphävs och att anmälan avslås. Därtill har [REDACTED] begärt att en utomstående instans granskar lagligheten hos lägenheterna [REDACTED] och [REDACTED] samt byggnaderna och verksamheten på dessa fastigheter från och med år 1999 till dagsdatum. Allt som är olagligt skall rivras och miljön återställas. [REDACTED] har ytterligare begärt att ärendets handläggning av Kronoby kommuns tillståndssektion och dess tjänstemän, miljövårdssekreterare samt byggnadsinspektör granskas.

Som stöd för sina yrkanden har [REDACTED] bland annat anfört att Kronoby kommuns tjänstemän och sektioner har ignorerat lagstadgade krav beträffande verksamheterna och byggandet på fastigheterna och inte tagit hänsyn till grannarna eller miljön. [REDACTED] bor 90 meter från djurstallen. Verksamheten har sedan år 1999 utvidgats och fått industriell karaktär, vilket inneburit att han blivit utsatt för stank, buller, ruttande kadaver och råttor. Döda råttor har hittats på hans gårdsplan och terrass. Verksamheten var tidigare småskalig och djurstallen var tidigare belägna 250 meter från hans gård. Under de gångna åren har djurstallsverksamheten utökats och mängden djur mångdubblats.

Verksamheten strider även mot lag eftersom anläggningarna på fastigheterna ligger cirka 80 meter från Perho å.

4. [REDACTED] har yrkat att tillståndssektionens beslut upphävs.

Som stöd för sitt yrkande har [REDACTED] bland annat anført att anmälningsförfarande inte tillämpas i fallet eftersom 115 a § i miljöskyddslagen förutsätter att en anmälan görs minst 120 dygn innan verksamheten inleds. Tolkningen av paragrafen bör ske enligt den så kallade bokstavstolkningen.

Huruvida verksamhetsutövarens byggnader och konstruktioner beviljats behövliga tillstånd borde granskas ur de protokoll som kommunen uppgjort. Detta gäller bland annat flytgödselbehållarna.

Enligt 168 § i miljöskyddslagen ska det finnas ett tillsynsprogram som gäller periodiska inspektioner. Detta gäller till exempel djurstall. Det är oklart hur detta program ser ut och om inspektioner gjorts. Det är även oklart om tillståndssektionens beslut baserar sig på enbart inlämnad anmälan eller om beslutet också baserar sig på den senast gjorda inspektionen eller om tillståndssektionen besökt gården innan beslutet fattades.

Avståndet till grannarna ska uppgå till 250 meter. Detta säkerhetsavstånd får inte underskridas. Enligt anmälan är avståndet till de närmaste grannarna mycket kortare, inklusive [REDACTED]. Vasa förvaltningsdomstol har i sitt tidigare beslut 13.9.2019 konstaterat att skyddsavstånden till de närmaste störbara objekten är för korta. Enligt beslutet skulle en utvidgning av verksamheten orsaka de närmaste grannarna enligt lagen om vissa grannelagsförhållanden oskäligt besvär i form av lukt, buller och flugor. Djurstallsverksamheten orsakar olidlig lukt för grannarna. Även körningen av flytgödsel genom egnahemshusområdet orsakar olidlig lukt.

Verksamheten bedrivs intill Perho å. Enligt anmälan är avståndet till ett utfallsdike 25 meter. Detta är inte godtagbart med hänsyn till att en förorening av Perho å inte får ske enligt gällande lagstiftning.

Handläggning i förvaltningsdomstolen

Tillståndssektionen i Kronoby kommun har avgett utlåtande med anledning av besvären. I sitt utlåtande har tillståndssektionen anført att inga nya uppgifter som är avgörande för sakfrågan framförts i besvären. Tillståndssektionen har vidhållit sin ståndpunkt och ansett att förutsättningar för ett beslut som godkänner verksamheten fortsättningsvis finns.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens (nedan NTM-centralen) har avgett bemötande med anledning av besvären.

I ärendet ska utgående från anmälan bedömas om det finns förutsättningar att ge ett beslut som tillåter verksamhet på den ansökta placeringsplatsen. Då verksamheten inte sedan tidigare har miljötillstånd, placeringstillstånd eller anmälningsbeslut ska verksamheten vid prövning om förutsättning finns för ett

beslut som tillåter verksamhet jämföras med ny verksamhet (HFD 13.11.2014/3561).

Minimivståndet från ett djurstall, av motsvarande storlek som djurstallet i anmälan, och gödsellager till de på närmaste grannfastigheter belägna byggnader avsedda för boende eller semesterboende, ska enligt statsrådets förordning om anmälningspliktiga djurstall (138/2019), bilaga 1, vara minst 100 meter om flytgödsellager är försedda med flytande täcke eller ett täcke av tältkaraktär eller tak och väggar samt kylning i gödselkanaler är i bruk alternativt om flytgödsellager är försedda med tätt täcke, t.ex. betonglock. Avståndstabellerna i bilaga 1 har utarbetats på basis av luktolägenheter. Om ett avstånd stämmer överens med tabellen anses en verksamhet inte medföra betydande luktolägenheter för objekt som kan störas av lukt. Tilläggsbestämmelser kan likväl behöva övervägas utifrån andra faktorer, såsom olägenhet som beror på regelbunden transport av gödsel, flyttning och transport av djur, upplagring av ensilage eller buller och damm. Myndigheten ska genom beslutet säkerställa att kraven enligt 115 § i miljöskyddslagen uppfylls. Tillståndsmyndigheten har, enligt NTM-centralens bedömning, tillräckligt beaktat ovannämnda faktorer genom tilläggsbestämmelser till beslutet.

██████████ har i sitt bemötande bland annat anfört att han har bedrivit verksamhet vid sin gård sedan år 1999. Då verksamheten inleddes krävdes inga tillstånd för den. År 2014 förändrades miljöskyddslagstiftningen och förutsatte att all miljötillståndspliktig verksamhet ska ha miljötillstånd eller annat beslut som kan jämföras med miljötillstånd. I Kronoby kommun genomfördes en allmän genomgång av djurstall i kommunen under åren 2016–2017. Miljömyndigheterna konstaterade att djurantalet i hans djurstall överskred gränsen för tillståndsplikt och att verksamheten saknade jämförbara beslut med miljötillstånd. Miljönämnden fattade beslut om att ålägga ██████████ att senast innan 31.12.2017 ansöka om miljötillstånd för verksamheten. ██████████ ansökte inom utsatt tid om miljötillstånd för den befintliga verksamheten och en utvidgning 5.4.2017. Tillståndssektionen i Kronoby kommun beviljade miljötillståndet. Vasa förvaltningsdomstol upphävde beslutet.

Eftersom miljötillståndsförfarandet ändrades år 2019 ålade Kronoby kommun ██████████ att lämna in en ansökan beträffande verksamheten. ██████████ lämnade igen inom utsatt tid en ansökan om den befintliga verksamheten. Det finns ingen olaglig verksamhet på ██████████ gård och gården följer alla instansers direktiv gällande djuruppfödning.

Inga nya byggnader, konstruktioner eller lagringsplatser för gödsel har byggts på gården sedan år 1999. Alla byggnader på gården har lagliga byggtillstånd. Djurenheterna har endast ökat med några få djurenheter. Däremot har verksamheten minskat uppfödningen av tjurar och koncentrerat verksamheten på mjölkproduktion.

Avståndsrekommendationerna behöver inte uppfyllas eftersom det är fråga om en befintlig verksamhet. Statsrådets förordning om anmälningspliktiga djurstall (138/2019) tillämpas på nya djurstall och djurstall där verksamheten

utvidgas eller ändras väsentligt. [REDACTED] verksamhet har varken utvidgats eller ändrats väsentligt.

Avstånden som ändringssökandena fäster uppmärksamhet vid i besvären är felaktiga. Fähusbyggnaderna är belägna bredvid varandra och avstånden på 250 meter och 90 meter är därmed ej korrekta eftersom byggnaden som byggdes år 1999 är 42,5 meter lång. Kontor, serviceutrymmen och mjölkkrum är placerade närmast grannarna [REDACTED] och djuren befinner sig på ett längre avstånd inom byggnaden.

Enligt nitratförordningen (1250/2014) tillämpas avstånden på 25 meter endast för byggprojekt som inletts efter 20.3.2015. Verksamheten har bedrivits sedan år 1999 med samma verksamhet och samma konstruktioner.

Alla döda kadaver förvaras på en plats som är belägen över 100 meter från grannfastigheten och befinner sig inte inom synhåll för grannen på grund av högväxt skog. Anmälan till Honkajoki Oy sker alltid innan kadavret flyttas på utsidan under täckning.

Gården och verksamheten har funnits och bedrivits redan innan [REDACTED] flyttade till platsen. Det är osannolikt att det förekommer mycket olägenheter med lukt eftersom familjerna vädrar både kläder och sängkläder ivrigt under sommarhalvåret samt håller fönstren öppna till fastigheterna.

Mellersta Österbottens miljöhälsovård har beretts tillfälle att avge ett bemötande med anledning av besvären. Mellersta Österbottens miljöhälsovård har meddelat att förvaltningsmyndigheten inte kommer att avge ett bemötande i ärendet.

[REDACTED] har avgett genmäle.

[REDACTED] har avgett genmäle.

[REDACTED] har avgett genmäle.

[REDACTED] har avgett genmäle.

Förvaltningsdomstolens avgörande

1. Förvaltningsdomstolen avvisar [REDACTED] samt [REDACTED] yrkanden angående oberoende granskning av verksamhetsutövarens verksamhet och byggrätt samt [REDACTED] yrkande om rivning av byggnader eller konstruktioner.
2. Förvaltningsdomstolen avslår besvären till övriga delar.
3. Förvaltningsdomstolen avslår [REDACTED] yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

Enligt 115 d § 1 mom. i nämnda lag ska myndigheten fatta ett beslut med anledning av en anmälan enligt 115 a §. Beslutet ska iakttas trots eventuellt ändringsökande. När beslutet med anledning av anmälan fattas ska myndigheten säkerställa att det i verksamheten iakttas vad som föreskrivs i lag samt med stöd av lag om verksamhetens placering, utsläpp och förebyggande av utsläpp, avfall samt om kontroll av utsläppen från och konsekvenserna av verksamheten.

Enligt 2 mom. 1–4 punkten i sagda paragraf är en förutsättning för att det med anledning av anmälan fattas ett beslut som tillåter verksamhet att verksamheten, med beaktande av de villkor som förenas med beslutet och av verksamhetens placering, inte i sig eller tillsammans med andra verksamheter medför 1) olägenhet för hälsan, 2) annan betydande i 5 § 1 mom. 2 punkten avsedd följd, eller risk för sådan, 3) konsekvenser som är förbjudna enligt 16–18 §, 4) försämring av speciella naturförhållanden eller äventyrande av vattenförsörjningen eller någon annan från allmän synpunkt viktig användningsmöjlighet inom det område som påverkas av verksamheten.

Enligt 17 § 1 mom. i *lagen angående vissa grannelagsförhållanden* (nedan grannskapslagen) får en fastighet, byggnad eller lägenhet inte användas så att grannarna eller de som bor eller innehar fastigheter, byggnader eller lägenheter i närheten orsakas oskäligt besvär av ämnen som är skadliga för miljön, sot, smuts, damm, lukt, fukt, buller, skakning, strålning, ljus, värme eller annan motsvarande påverkan.

Enligt 2 mom. i nämnda paragraf ska vid bedömning av hur oskäligt besväret är beaktas de lokala förhållandena, hur vanligt besväret är i övrigt, hur kraftigt och varaktigt besväret är, den tidpunkt då besväret uppstod samt andra motsvarande omständigheter.

Utredning i ärendet

Det överklagade anmälningsbeslutet gäller befintlig verksamhet som omfattar nötkreatursuppfödning med inriktning på mjölkproduktion, som varken har tidigare miljötillstånd eller annat motsvarande beslut eller har placerats i enlighet med en stads- eller byggnadsplan. Anmälan gäller två befintliga djurstall, ett mjölkstall och ett ungdjursstall, med ett djurantal som motsvarar 1 072 djurenheter uträknat enligt djurenhetskoefficienterna i bilaga 3 till miljöskyddslagen.

Utgödslingen sker i huvudsak som flytgödsel. För lagring av flytgödseln finns det tre flytgödselbehållare (1 810, 700 och 100 m³) på gården. Enligt tilläggsbestämmelse 1 i det överklagade beslutet ska flytgödselbehållarna täckas med flytande täckning. Enligt motiveringarna i det överklagade beslutet kan den flytande täckningen vara till exempel torv eller EPS-kulor. För lagring av torrgödsel finns en rund gödselstad av betong (70 m³) på gården.

Verksamheten medför trafik till och från djurstallen i huvudsak i form av mjölk-, foder- samt gödseltransporter. Enligt verksamhetsutövarens anmälan förekommer mjölktransporter varannan dag, fodertransporter 1–2 gånger per

månad samt transporter av rundbalar enligt behov omkring en gång i veckan. Enligt anmälan sker dessa transporter längs den enskilda vägen till djurstallet.

Djurstallarna och flytgödselbehållarna är omgivna av åkerområden och i näromgivningen finns flera bostadsbyggnader som tillhör grannar. Området ligger på ett avstånd om cirka 300 meter från ett detaljplanerat område. Mjölkkostallet ligger enligt mätning på karta på ett avstånd om cirka 85 meter från Perho å. Söder om djurstallarna finns en fastighet med skog.

Enligt mätning på karta är avståndet mellan mjölkkostallet och på närmaste grannfastighet belägna bostadshus, som samtidigt är de närmast bosatta ändringssökandenas bostadshus, cirka 90 meter. Från ungdjursstallet är avståndet till de närmaste grannarnas bostadshus cirka 115 meter.

Enligt mätning på karta är avståndet mellan flytgödselbehållarna och de närmaste grannarnas bostadshus cirka 100 meter, 120 meter respektive 130 meter. De övriga ändringssökandena bor på ett 145–390 meter långt avstånd från flytgödselbehållarna.

Enligt mätning på karta är flytgödselbehållarna belägna på ett under 25 meter långt avstånd från ett utfallsdike eller rännil.

I anvisningen om miljöskydd vid husdjurskötsel (miljöministeriets publikationer 2021:25, s. 76) konstateras att de minimiavstånd som anges i djurstallförordningen är grundade på basuppgifter som samlats in av naturresursinstitutet och Finlands miljöcentral och de modeller som meteorologiska institutet utarbetat utifrån dessa. Minimivståndskraven innebär inte att ingen lukt från djurstall över huvud taget förekommer vid objekt som kan störas. Däremot är kraven minimikrav som fastställts utifrån bästa evidensbaserade kunskap i syfte att lukt inte ska förekomma i störande mängder.

Rättslig bedömning och slutsats

Frågorna i ärendet

Förvaltningsdomstolen har, med anledning av ändringssökandenas besvär, att ta ställning till om ärendet har kunnat avgöras i ett anmälningsförfarande eller om ärendet borde ha avgjorts i ett tillståndsförfarande med stöd av 27 § och 29 a § i miljöskyddslagen och på de grunder som ändringssökandena framfört i sina besvär.

För det fall att förvaltningsdomstolen bedömer att ärendet kunnat avgöras i ett anmälningsförfarande har domstolen ytterligare att ta ställning till om det finns förutsättningar för att godkänna anmälan med hänsyn till de grunder ändringssökandena fört fram i sina besvär.

Ärendets handläggning i anmälningsförfarande

Förvaltningsdomstolen konstaterar att det i ärendet är fråga om sådan djurstallsverksamhet som enligt utgångspunkt är anmälningspliktig med stöd

av 115 a § i miljöskyddslagen. Verksamheten saknar tidigare miljötillstånd, placeringstillstånd eller ett sådant beslut med anledning av anmälan som avses i 115 d § i miljöskyddslagen.

Enligt 115 a § 2 mom. i miljöskyddslagen ska verksamhetsutövaren göra en skriftlig anmälan om verksamheten 120 dygn innan verksamheten inleds. Enligt regeringens proposition om ändring av miljöskyddslagen (RP 94/2018 rd, s. 21 och 36) ska en verksamhetsutövare som har för avsikt att inleda en anmälningspliktig verksamhet lämna in en anmälan om verksamheten till den behöriga myndigheten inom en utsatt tid på 120 dygn innan verksamheten inleds. Enligt regeringens proposition (RP 94/2018 rd, s. 36) gäller anmälningsplikten såväl ny anmälningspliktig verksamhet som ändring av befintlig verksamhet. [REDACTED] anmälan gäller likväl varken ny verksamhet eller ändring av verksamhet. Förvaltningsdomstolen anser att 115 a § 2 mom. inte ska tolkas innebära att en verksamhet som inletts innan införandet av lagändringen inte kan handläggas i anmälningsförfarande.

En allmän förutsättning för att ärendet kan handläggas i anmälningsförfarande är dock att verksamheten inte är tillståndspliktig. Ifall verksamheten kan leda till sådana konsekvenser som avses i 27 § 2 mom. i miljöskyddslagen kräver verksamheten miljötillstånd enligt 29 a § i miljöskyddslagen. Enligt 27 § 2 mom. i miljöskyddslagen krävs miljötillstånd för verksamhet som kan orsaka förorening av vattendrag, när det inte är fråga om ett projekt som är tillståndspliktigt enligt vattenlagen. Enligt samma lagrum förutsätter även verksamhet som kan utsätta omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. i grannskapslagen miljötillstånd. Förvaltningsdomstolen har sålunda att ta ställning till, för det första, om verksamheten förutsätter miljötillstånd eftersom verksamheten kan orsaka förorening av vattendrag och, för det andra, om verksamheten förutsätter miljötillstånd eftersom den kan utsätta omgivningen för oskäligt besvär.

Ändringssökandena har i sina besvär anfört att verksamheten kan orsaka förorening av vattendrag på grund av verksamhetens närhet till Perho å och ett utfalldike intill verksamheten.

Djurstallet för mjölkkor ligger enligt mätning på karta på ett avstånd om 85 meter från Perho å. Enligt mätning på karta är samtliga tre flytgödselbehållare belägna i närheten av ett utfalldike eller rännil på ett avstånd som understiger 25 meter.

I 4 § i statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling (1250/2014, nedan nitratförordningen) förskrivs om placering av lagringsplatser för stallgödsel. Enligt 4 punkten i sagda paragraf får lagringsplatser för stallgödsel och packade organiska gödselafabrikat inte placeras på ett avstånd mindre än 25 meter från ett utfalldike eller en rännil. Enligt 16 § 2 mom. i sagda förordning ska bestämmelserna i 4 § i förordningen tillämpas endast på byggprojekt som inletts efter ikraftträdandet av förordningen. Förordningen har trätt i kraft 1.4.2015.

Förvaltningsdomstolen konstaterar att flytgödselbehållarna byggts innan nitratförordningens (1250/2014) ikraftträdande. Förvaltningsdomstolen anser därmed att bestämmelserna i 4 § i nitratförordningen inte med stöd av övergångsbestämmelsen i 16 § 2 mom. i sagda förordning tillämpas på placeringen av flytgödselbehållarna på verksamhetsutövarens gård. Förordningens bestämmelser om placering av lagringsplatser för stallgödsel kan däremot beaktas som utredning i ärendet vid bedömningen av hur långt avståndet till närmaste utfallsdike eller rännil bör vara.

Enligt 4 § 2 mom. i den numera upphävda statsrådets förordning om begränsning av utsläpp i vattnen av nitrater från jordbruket (931/2000, upphävd genom förordning 1250/2014), skulle gödselstäderna och gödselrännorna vara vattentäta. Konstruktionerna och anläggningarna skulle enligt samma lagrum vara sådana att inget läckage uppstår i samband med tömning och flyttning av gödseln i gödselstaden.

Förvaltningsdomstolen konstaterar att djurstallens och flytgödselbehållarnas avstånd till Perho å inte ska anses vara för kort. Flytgödselbehållarnas avstånd till det närbelägna utfallsdiket eller rännilen understiger däremot rekommenderat avstånd. Förvaltningsdomstolen konstaterar att det i det överklagade beslutet intagits tillräckliga bestämmelser om lagring och övrig hantering av gödsel med hänsyn till risken för förorening av miljön. Förvaltningsdomstolen anser att det inte framkommit omständigheter i ärendet som skulle visa att verksamhetsutövarens verksamhet kan orsaka förorening av vattendrag då verksamheten bedrivs i enlighet med tilläggsbestämmelserna i anmälningsbeslutet.

Ändringssökandena har i sina besvär ytterligare anfört att verksamheten orsakar oskäligt besvär i form av luktolägenhet, skadedjur och flugor. Förvaltningsdomstolen konstaterar att luktolägenhet allmänt sett kan uppstå bland annat av ventilationen i djurstall, ur flytgödselbehållare samt gödseltransporter. Olägenheter i form av skadedjur och flugor uppstår om bekämpningen av dessa är otillräcklig.

Förvaltningsdomstolen konstaterar att bedömningen av huruvida en verksamhet kan orsaka oskäligt besvär ska prövas från fall till fall. Vid bedömningen av ska, i enlighet med i 17 § 2 mom. i grannskapslagen, beaktas de lokala förhållandena, hur vanligt besväret är i övrigt, hur kraftigt och varaktigt besväret är, den tidpunkt då besväret uppstod samt andra motsvarande omständigheter. Enligt rättspraxis är därtill betydelsefulla omständigheter avståndet till närmast störbara objekt, områdets karaktär, förekomsten av hinder för spridning av lukt samt de störbara objektens placering. Avståndet till de objekt som kan störas av lukt är centrala vid begränsandet av luktutsläpp eftersom det finns begränsade tekniska möjligheter för minskande av luktutsläpp från djurstall.

Beträffande lokala förhållanden och områdets karaktär konstaterar förvaltningsdomstolen att djurstallsverksamheten befinner sig utanför detaljplanerat område men i närheten av ett sådant. Området kan karaktäriseras som jordbruksbygd.

I 2 § i statsrådets förordning om anmälningspliktiga djurstall (138/2019, nedan djurstallsförordningen) föreskrivs om minimiavstånden på vilka för bland annat djurstall och byggnader eller konstruktioner som är avsedda för lagring av stallgödsel ska placeras från de på närmaste fastighet belägna byggnader. Enligt 11 § 2 mom. i djurstallsförordningen gäller vad som föreskrivs i förordningens 2 § om minimiavstånd endast sådana nya djurstall och nya byggnader eller konstruktioner för lagring av stallgödsel som byggs efter förordningens ikraftträdande. Förordningen har trätt i kraft 1.2.2019. Förvaltningsdomstolen konstaterar att bestämmelserna om minimiavstånd i djurstallsförordningen inte tillämpas på [REDACTED] djurstall eller flytgödselbehållare med beaktande av övergångsbestämmelserna i förordningen.

Tabell 1 i bilaga 1 till djurstallsförordningen kan dock beaktas vid bedömningen av det besvär samt besvärets oskälighet som djurstallsverksamheten kan orsaka för grannarna med hänsyn till minimiavståndets syfte att säkerställa rättighetsskyddet för de personer som orsakas olägenhet. I enlighet med rättspraxis (se bl.a. HFD 2022:113) kan förordningens bestämmelser angående förebyggande och hindrande av luktutsläpp från djurstall och flytgödselbehållare även beaktas som utredning i ärendet vid bedömningen av kraven beträffande bästa tillgängliga teknik för anmälningspliktiga djurstall.

Enligt nämnda tabell ska minimiavståndet för ett djurstall med 990–1 099 djurenheter vara minst 100 meter då ett flytgödsellager förses med ett flytande täcke eller tak och väggar samt kylning i gödselkanaler är i bruk eller flytgödsellager förses med ett tätt täcke, till exempel betonglock. Omräknat till djurenheter enligt miljöskyddslagen motsvarar [REDACTED] djurstallsverksamhet 1 072 djurenheter. Enligt bestämmelse 1 i det överklagade beslutet ska flytgödselbehållarna täckas med flytande täckning och kylningssystem installeras i gödselkanalerna i djurstallen senast 31.12.2022. Enligt samma bestämmelse kan den flytande täckningen och kylningssystemet alternativt ersättas med täta tak på flytgödselbehållarna.

Avståndet mellan gödselbehållarna och de närmaste grannarnas bostadshus är cirka 100 meter, 120 meter respektive 130 meter. Förvaltningsdomstolen konstaterar att avståndet mellan flytgödselbehållarna och det närmaste bostadshuset inte är kortare än det minimiavstånd som föreskrivs i djurstallsförordningen. Avståndet mellan mjölkkostallet och den närmaste grannarnas bostadshus är cirka 90 meter och understiger därmed minimiavståndet som föreskrivs för nya djurstall.

Förvaltningsdomstolen konstaterar att avståndet till det närmaste bostadshuset är kort men inte väsentligt mycket kortare än minimiavståndet som föreskrivs för nya djurstall. Minimiumavståndet, som inte är tillämpligt som sådant på [REDACTED] djurstall, frångås enbart i ringa utsträckning med hänsyn till att utrymmena där djuren hålls inte är närmaste belägna grannhusen.

Förvaltningsdomstolen konstaterar att en bestämmelse om regelbunden bekämpning av flugor och skadedjur intagits i det överklagade beslutet.

Om hantering av döda djur föreskrivs bland annat i 8 § i djurstallsförordningen. Verksamhetsutövaren är skyldig att följa sagda bestämmelse. Förvaltningsdomstolen anser därmed att det inte är nödvändigt att inta en tilläggsbestämmelse angående hantering av döda djur i anmälningsbeslutet. Ifall det framkommer att verksamheten orsakar risk eller olägenhet för hälsa eller miljö kan tillsynsmyndigheten vidta åtgärder med stöd av miljöskyddslagens bestämmelser om tillsyn och förvaltningstvång.

Domstolen konstaterar att det inte heller föreligger något hinder för verksamhetens nuvarande placering med hänsyn till planläggningen i området eller övriga omständigheter som framkommit i ärendet.

Förvaltningsdomstolen bedömer sålunda att verksamheten och den trafik som verksamheten medför inte kan utsätta omgivningen för sådant oskäligt besvär som avses i 17 § 1 mom. i grannskapslagen med hänsyn till avstånden till de objekt som kan störas av lukt, områdets karaktär, förekomsten av hinder för spridning av lukt eller andra motsvarande omständigheter, under förutsättning att verksamheten bedrivs i enlighet med tilläggsbestämmelserna i anmälningsbeslutet.

Slutsats

Mot bakgrund av ovanstående anser förvaltningsdomstolen att verksamheten inte förutsätter miljötillstånd med stöd av 29 a § i miljöskyddslagen och att förutsättningarna att avgöra ärendet i allmänt anmälningsförfarande i enlighet med 10 a kap. i miljöskyddslagen uppfyllts. Förvaltningsdomstolen bedömer sammantaget med stöd av det ovan anförda och med beaktande av tilläggsbestämmelserna i tillståndssektionens beslut att förutsättningarna för godkännandet av anmälan som avses i 115 d § 2 mom. miljöskyddslagen har uppfyllts. Enligt förvaltningsdomstolens bedömning är tilläggsbestämmelserna i det överklagade beslutet tillräckliga.

Med hänsyn till de övriga besvärgrunderna konstaterar förvaltningsdomstolen att det inte hör till domstolens befogenhet att ta ställning till sådana invändningar som till sin karaktär hör till området för förvaltningsklagan. Förvaltningsdomstolen konstaterar ytterligare att det vid prövningen av ärendet har inte framkommit att det överklagade beslutet skulle belastas av ett fel i förfarandet.

Besvären ska därmed avslås.

3. Rättegångskostnader

Enligt 95 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden är en delaktig i rättegången skyldig att helt eller delvis ersätta en annan delaktigs rättegångskostnader, om det särskilt med beaktande av avgörandet i ärendet är oskäligt att denne själv ska stå för sina rättegångskostnader.

██████████ har yrkat att Kronoby kommun ska åläggas att erlagga rättegångsavgiften. Som motivering har ändringssökandena

framfört att ärendet behandlats tidigare vid förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolen har prövat ändringssökandenas yrkande som ett yrkande om ersättning för rättegångskostnader. Förvaltningsdomstolen anser med beaktandet av avgörandet i ärendet att det inte är oskäligt att ändringssökandena själva står för sina rättegångskostnader. [REDACTED] yrkande ska därför avslås.

Offentlig kungörelse

Beslutet har delgivits genom offentlig kungörelse.

Meddelande om beslutet

Kommunstyrelsen i Kronoby kommun ska utan dröjsmål sätta upp meddelande om detta beslut genom att publicera information om kungörelsen med iakttagande av 108 § i kommunallagen. Informationen om publicering av kungörelsen ska hållas tillgänglig minst under den tid under vilken ändring i beslutet får sökas genom besvär.

Delgivning av beslutet

[REDACTED] samt [REDACTED] ska utan dröjsmål sedan hon eller han delgivits detta beslut underrätta den andra undertecknaren av den gemensamma skrivelsen om delgivningen av beslutet (lagen om rättegång i förvaltningsärenden 94 §, förvaltningslagen 56 § 2 mom.).

Överklagande

Detta beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Besvärsskriften ska tillställas högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet det vill säga senast 7.12.2023.

Besvärсанvisning finns bifogad som bilaga HallJK (01.20).

Förvaltningsdomstolens sammansättning

Ärendet har avgjorts av de lagfarna förvaltningsrättsdomarna Reko Vuotila och Kirsi Stark samt förvaltningsrättsdomaren inom det naturvetenskapliga området Anne Saari.

Föredragande vid förvaltningsdomstolen

Veronica Lankinen

Detta beslut är elektroniskt verifierat i förvaltningsdomstolens ärendehanteringssystem

Distribution

Beslut och avgift [REDACTED] och [REDACTED], rättegångsavgift 270 euro
 [REDACTED], rättegångsavgift 270 euro
 [REDACTED], rättegångsavgift 270 euro
 [REDACTED], rättegångsavgift 270 euro
(Till förvaltningsdomstolens beslut bifogas en anvisning om hur man begär omprövning av rättegångsavgiften.)

Avskrift utan avgift [REDACTED]

Tillståndssektionen i Kronoby kommun

Mellersta Österbottens miljöhälsövård

Kommunstyrelsen i Kronoby kommun

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten /
 Ansvarsområdet för miljön och naturresurserna

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland

Finlands miljöcentral

Domstolens kontaktuppgifter

Vasa förvaltningsdomstol
 Korsholmsesplanaden 43, 4 vån. (PB 204), 65101 Vasa
 E-post: vaasa.hao@oikeus.fi
 Telefonnummer: 029 56 42780

Förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst:
<https://asiointi.oikeus.fi/sv/hallintotuomioistuimet#/>

Uppgifter gällande behandlingen av personuppgifter och dataskydd finns tillgängliga på: <https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/sv/>